

15-05-2017

Sagsnr.
2017-0101986

Dokumentnr.
2017-0101986-4

OPSAMLING AF ERFARINGER VEDRØRENDE PROFILPLEJECENTRE

I. Indledning

Sundheds- og Omsorgsudvalget besluttede i august 2012 at igangsætte en proces for at etablere profilplejecentre i København. Profilplejecentrene skal gøre viften af tilbud til ældre københavnere så varieret som muligt. De skal endvidere imødekomme borgernes individuelle behov og ønsker samt skabe større mulighed for fællesskaber blandt beboere, som deler interesser. Der er etableret seks profiler siden 2013.

Opsamlingen af erfaringerne har til formål at afdække udvalgte profilplejecentres oplevelse af etablering og udvikling af profilerne samt profilplejecentrenes inddragelse af omverdenen. Opsamlingen er iværksat som følge af ønske fra sundheds- og omsorgsborgmester Ninna Thomsen i oktober 2016.

Opsamlingen fokuserer på medarbejder- og omverdenperspektiv. Ved etableringen af profilplejecentre var der ikke ønske om at indsamle specifikke data til at monitorere eller undersøge effekten, men følge udviklingen i de kendte datakilder, såsom BRUS og tilsynsrapporter. Dog har der på Peder Lykke Centret været et følgeforskningsprojekt i etableringsårene 2013-2015, som resulterede i en forskningsrapport i 2016 om erfaringer og muligheder.

Erfaringsopsamlingen er således baseret på kvalitative interviews med forstandere og medarbejdere fra de tre udvalgte profilplejecentre. I alt er gennemført 6 interviews: 3 interviews med forstanderne, og 3 gruppeinterviews med i alt 17 medarbejdere. Desuden analyseres visitationsdata for ventelisten til plejebolig og relevante BRUS resultater fra de tre plejecentre.

Med dette grundlag kan erfaringsopsamlingen ikke yde retfærdighed til de mange erfaringer og den store viden, som de enkelte profilplejecentre har fået. Notatet peger derfor alene på overordnede erfaringer, og afsluttes med fremadrettede perspektiver for profilplejecentre i Københavns Kommune.

Erfaringsopsamlingen er udarbejdet i samarbejde mellem Afdeling for Data og Analyse og Afdeling for Omsorg.

Etablering af profilerne er en omfattende og tidskrævende proces. Således er det forventeligt, at det tager tid fra profilen udvikles og de

fysiske rammer og aktiviteter etableres, til profilen manifesterer sig som identitetsskabende for plejecentret, bidrager til den plejefaglige kvalitet, bliver rammen og forankringen for fællesskaber blandt beboerne og fungerer som katalysator for samarbejde med omverden. Størrelsen på plejecentret, og dermed antallet af borgere, og medarbejdere formodes ligeledes at have indflydelse på udbredelse og sammenhængskraft.

Derfor tager erfaringsopsamlingen udgangspunkt i tre forskellige profiler;

- Peder Lykke Centret (selvejende), som var kommunens første profilplejecenter med fokus på *mangfoldighed*.
- Sølund (kommunal), som er det største af profilplejecentrene med *musik* som profil.
- Rundskuedagen (selvejende), som er det mindste af profilplejecentrene med *madentusiasme* som profil.

Profil for *Mangfoldighed* blev godkendt på Sundheds- og Omsorgsudvalgets møde den 30. maj 2013 og finansieret af budgetmidler fra budget 2013, 2014 og 2015, i alt 1.950 mio. kr.

Profil for *Musik* og profil for *Madentusiaster* blev godkendt på Sundheds- og Omsorgsudvalgets møde den 19. juni 2014, og er finansieret via ældrepuljemidler med henholdsvis 388.000 kr. og 600.000 kr.

De tildelte midler blev givet til udvikling, etablering og kompetenceudvikling; plejecentrene får ikke øget driftsmidler som følge af deres status som profilplejecenter.

Derudover er tre øvrige profiler etableret, som ikke berøres i denne erfaringsopsamling; profil for *Dyr & Udeliv*, profil for *Sport & Leg*, og *Regnbueprofilen* (LGBT-profil).

2. Udvikling af profilen giver et løft til fagligheden

Hvor Peder Lykke Centrets mangfoldighedsprofil er etableret på baggrund af et politisk ønske og dermed er udviklet og etableret i et tæt samarbejde med centralforvaltningen i udviklingsprocessen, er Rundskuedagen og Sølunds respektive profiler i høj grad lokalt udviklede.

Rundskuedagen havde allerede i flere år arbejdet med mad som et plejefagligt omdrejningspunkt. De så derfor oprettelsen af profilen som en videreførelse af eksisterende praksis og har iværksat opstartsaktiviteter med mad som omdrejningspunkt, etablering af fysiske rammer og ansat kokke i køkkenet.

På Sølund og Peder Lykke Centret har alle medarbejdere været på kurser og der har været stor inddragelse af medarbejdere i udvikling af aktiviteter og konkretisering af profilerne. Medarbejderne og ledere på de to plejecentre beskriver udviklingsprocessen som interessant og lærerig.

På Sølund har man ansat en musikpædagog, der har en særlig opgave i at understøtte musik som redskab. Efter opstart og første implementering, hvor alle medarbejdere var engageret og involveret, er man nu i en fase, hvor musikken bliver fuldt integreret i den daglige praksis; musikpædagogen har en vigtig funktion i forhold til at bevare fokus på den fortsatte implementering.

På Peder Lykke Centret var der behov for at adressere bekymringer hos borgere, pårørende og medarbejdere om konsekvenserne af mangfoldighedsprofilen, idet flere udtrykte bekymring for hvilke konsekvenser profilen ville have for f.eks. fejring af højtider og mad. Mangfoldighedsprofilen har en anden karakter end de øvrige profiler; f.eks. opstår flere etiske dilemmaer og juridiske udfordringer, og der er ikke mange erfaringer at trække på fra andre plejecentre eller kommuner. Plejecentret har derfor brugt lang tid og mange ressourcer på at udvikle profilen og relevante kompetencer hos medarbejderne.

3. At være profilplejecenter giver faglig udvikling

Interviewene med medarbejdere og ledere giver indtryk af, at udviklingen af og dagligdagen som profilplejecenter har givet et fagligt løft til medarbejderne og organisationen generelt. Erfaringsopsamlingen viser, at profilen bidrager positivt til plejefagligheden på plejecentret. På alle tre plejecentre oplever ledere såvel som medarbejdere, at profilen understøtter dem til at være mere nysgerrige på borgernes forhistorie og på, hvordan den påvirker beboernes behov og ønsker for nutiden og fremtiden. Profilen giver således en faglig og begrebslig ramme at tænke ønsker og behov indenfor. På denne måde bidrager profilen fagligt til at imødekomme beboernes individuelle behov og ønsker, samt – hvor muligt – skabe fællesskaber om fælles interesser indenfor profilernes temaer.

Det beskrives, at profilen giver et ekstra element og en anden værdi end alene at skulle sørge for, at beboerne har det godt. At arbejde med profilens tema bliver således en faglig og organisatorisk udviklingsproces, der skal strække sig over flere år for at blive fuldt indlejret.

På **Sølund** bruger de samtaler om musik til at snakke om fortid og fremtid og hvilken musik, de kan lide. De laver individuelle spilleli-

ster og har ikke længere radioen kørende med høj volumen på en tilfældig kanal. De samler beboerne om musikken på afdelingerne. Medarbejderne fortæller, at de nu har en faglig forståelse af, hvordan musik kan bruges i pleje og omsorg. De giver eksempler på, at de bruger musik til at skabe low og high arousal – altså til at skabe ro, lindring og trøst eller til at skabe glæde og aktivitet. De bruger musik til at skabe stemninger hos den enkelte og i fællesrum. Musik er således meget mere end enkeltstående begivenheder. Forstanderen beskriver, at musik virker fastholdende og styrkende for noget, som plejecentret allerede har; den kan ikke i sig selv skabe en god plejefaglighed eller en god hverdag.

På **Rundskuedagen** er fokus på mad og på værtskabet omkring spisesituationen. Med dette fokus gøres blandt andet meget for, at beboere selv kan træffe flere valg i forhold til den mad, de spiser. Rundskuedagen prioriterer desuden meget højt, at der er hyggeligt og indbydende ved spisesituationerne på plejecentret, og benytter i høj grad disse til at skabe rammer for at komme ind på livet af beboerne og deres tanker om livet. Man arbejder bevidst med, at måltidet bliver en betydningsfuldt social begivenhed. Opmærksomhed på værtskabet ved måltidet er med til at skabe fællesskab og samtale. De har eksempler på at den gode mad betyder, at beboerne tager på i vægt og gør rehabiliteringen efter sygdom hurtigere. Konkret evaluerer alle beboere dagligt maden og taler om, hvad der smagte godt og hvad de kunne tænke sig at spise. Denne feedback gives tilbage til kokkene i køkkenet.

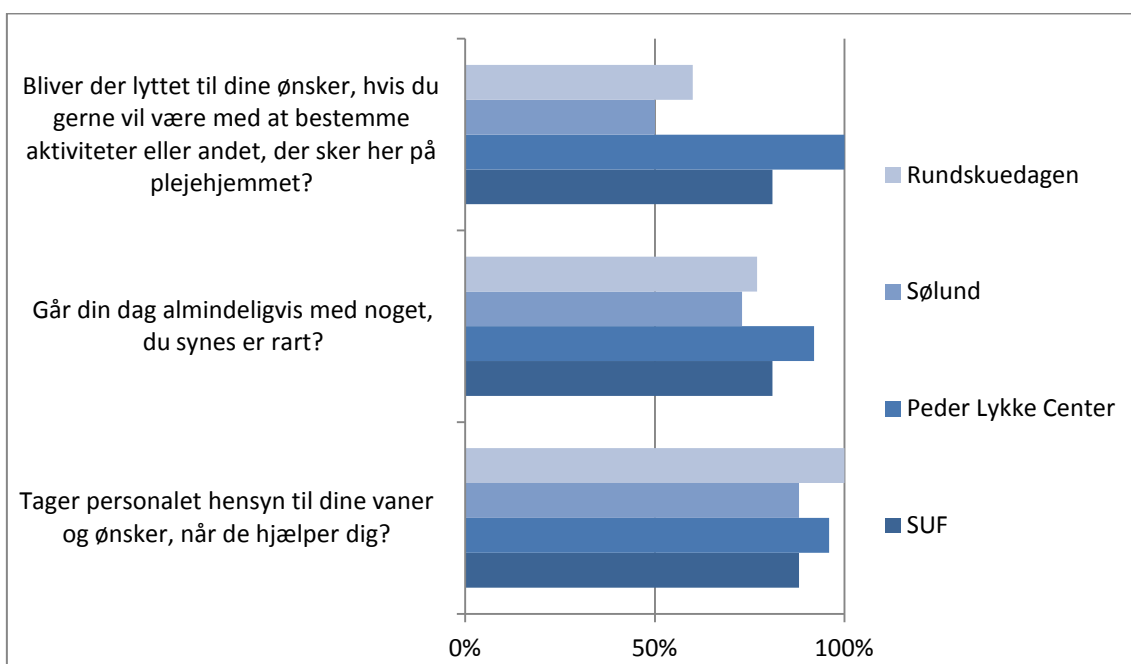
På **Peder Lykke Centret** har man fået en bredere forståelse af kultur og mangfoldighed. Der kan være store forskelle på beboere fra samme land, eller beboere som bekender sig til samme tro. Denne forståelse sætter personalet i stand til at imødekomme borgernes kulturelt betingede behov bedre, og lettere at forstå og løse evt. konflikter. Plejecentret har gennemgået en udvikling fra at se mangfoldighed som etnisk, religiøs eller kulturelt til en bred forståelse af mangfoldighed som menneskelighed. Gennem en erkendelse af f.eks. at en iraker ikke nødvendigvis har samme værdier som en anden iraker, har man fået et blik for forskellighederne i alle beboere og dermed for mødet med hver enkelt borger. Det beskrives, at medarbejderne spørger anderledes ind til kultur og traditioner, indretning, familierelationer, mad, religion, seksualitet mv. Denne bredere forståelse til mangfoldighed medfører, at synet på det individuelle menneske bliver styrket og kommer alle beboere til gode, ikke alene beboere med anden etnisk oprindelse end dansk.

4. Brugerundersøgelserne

Nogle af de spørgsmål, som undersøges i de årlige brugerundersøgelser, peger på de samme temaer, som profildejcentrene overordnet arbejder med:

- om dagen går med noget, som borgerne synes er rart
- om personalet tager hensyn til borgernes vaner og ønsker
- om borgerne oplever, at der bliver lyttet til deres ønsker i forhold til aktiviteter på plejecentret.

Borgernes svar på disse spørgsmål er sandsynligvis påvirket af mange andre forhold, så resultaterne kan ikke entydigt understøtte endelige konklusioner.

På Sølund ligger andelen af borgere, der svarer 'ja' til spørgsmålene under eller på niveau med resten af SUF. På Peder Lykke Centret ligger andelen på alle tre spørgsmål over niveauet for resten af SUF. Rundskuedagen ligger på to af spørgsmålene under niveauet for SUF og på et spørgsmål over niveauet for SUF.

Særligt relevant for Rundskuedagen er brugerundersøgelsens spørgsmål om maden og måltider. På spørgsmålet om, hvor tilfreds borgerne alt i alt er med maden (på en skala fra 1-5, hvor 5 er mest tilfreds) er scoren på Rundskuedagen 4,6 i 2016, mens den samlede score for alle plejecentre i SUF er 3,9. 54 % af borgerne på Rundskuedagen er tilfreds med stemningen ved måltiderne; det er lavere end SUF samlet set, hvor andelen der er tilfredse er 66 %. 67 % af borgerne oplever, at der bliver lyttet til deres ønsker til maden på Rundskuedagen. Det er næsten det samme, som for SUF samlet, hvor 70 % oplevet at der bliver lyttet til dem.

5. Beboere vælger plejecenter ud fra beliggenhed

På alle tre plejecentre vurderer forstandere og medarbejdere, at det er meget få beboere, som har valgt plejecentret på baggrund af dens profil; snarere på grund af centrets placering i forhold til, hvor man har boet tidligere eller nærhed til pårørende. Halvdelen af beboerne på Peder Lykke Centret har specifikt valgt dette plejecenter, på Sølund drejer det sig om 40 % og på Rundskuedagen er det 80 % af beboerne, der har benyttet det frie valg til specifikt at ønske dette plejecenter. Borgerne skal ikke, og angiver i udgangspunktet ikke årsag til ønske om plejecenter, hvorfor forvaltningen ikke kender baggrund for borgers ønske. Ingen af plejecentrene har oplevet et skifte i løbet af de seneste år, der kan underbygge en antagelse om, at flere borgere vælger profilplejecentrene på grund af profilen.

Alle tre forstandere siger samstemmende, at de med profilen kan give et godt liv til de beboere, der flytter ind, uanset årsagerne til valg af plejecenter. De kan bruge de rammer, som profilen giver dem, til at definere måden de tænker aktiviteter og omsorg på, og til at supplere og udvide deres medarbejdere og beboeres horisont i forhold til hvad pleje og omsorg kan være.

Profilplejecentrene er interesserede i, at der på sigt kommer flere beboere, der har søgt plejecentret på grund af profilen, fordi det vil gøre det muligt at arbejde mere med at skabe fællesskaber omkring særinteresser. Der er dog flere barrierer for at det kan ske. Borgere ønsker plejecentre udfra geografisk beliggenhed, ikke profil. Derudover er der andre udefrakommende faktorer – såsom ønsket om at bo tæt på familie, at bo, hvor man har levet sit liv, samt at det blandt nogle etniske grupper ikke er velanset, at ens ældre pårørende bor på plejecenter. Derfor vurderes det ikke sandsynligt, at profilplejecentrene vil opleve et stigende antal beboere, som flytter ind med profilen som afgørende årsag til valg af plejecenter.

6. Profilen er en løftestang for at invitere omverdenen ind

Plejecentrene benytter profilen som anledning til at invitere omverdenen indenfor – det kan være naboer, netværksgrupper, musikere og sangere, skoler og daginstitutioner, elever fra SOSU-skoler og Metropol. De profilerer sig gennem events i lokalområder - f.eks. på Distortion og madmarked. Og de benytter profilen til at invitere sig selv på besøg ude i omverdenen – f.eks. høstfest, Frilandsmuseum, markeder og undervisningsinstitutioners åbent hus dage. Det beskrives som en god måde – eller en løftestang – til at kunne iværksætte aktiviteter til at skabe interesse hos pressen og samarbejdspartnere; det bliver en måde at 'brande' sig på.

Alle tre plejecentre ser det – ligesom andre plejecentre – som en vigtig opgave, at afmystificere, hvad det vil sige at bo på plejecenter. De oplever, at mange pårørende og kommende beboere har negative forventninger til livet på plejecenter. Den opfattelse vil de meget gerne ændre gennem øget kontakt til omverdenen. Profilen bliver en god indgang til at vise en anden side af at bo på plejecenter.

Især Sølund og i mindre omfang Peder Lykke Center og Rundskuedagen oplever en større interesse fra kommende beboere og jobsøgende på grund af profilen. Rundskuedagen især oplever stor interesse fra pressen og uddannelsesinstitutioner.

7. Afrunding og perspektivering

Erfaringsopsamlingen peger på, at profilplejecentrene med profilen har fået en faglig ramme, der medvirker til at løfte plejefagligheden, giver medarbejdere og ledere et fokus for det faglige udviklingsarbejde og udgør en faciliterende ramme for samarbejdet med omverdenen.

Der er ikke i forbindelse med opsamlingen eller undervejs i udviklingen og implementeringen af profilplejecentrene udarbejdet indikatorer eller datakilder, der kan vise udviklingen i medarbejdernes viden eller den faglige kvalitet. Øvrige tilgængelige data som brugerundersøgelserne og ventelister kan alene give indirekte indikation af, dels at plejecentrene ikke søges specifikt på grund af profilen, dels at borgerne ikke giver udtryk for øget tilfredshed, når man ser på udviklingen eller sammenligner profilplejecentrene med øvrige plejecentre.

Baseret på de kvalitative erfaringer med, at profilplejecentre giver større viden om et givet fagområde og udgør en løftestang for bedre, mere reflekteret faglighed i plejen samt profilplejecentrenes ønske om at udbrede deres opnåede resultater, kan der sammenfattes følgende perspektiver for det videre arbejde med profiler for plejecentre:

- Etablering og udvikling af en profil bidrager til et fagligt løft i den pleje og omsorg, medarbejderne på plejecentret giver beboerne.
- De eksisterende profilplejecentres viden om opnåede resultater, aktiviteter, redskaber mv. kan spredes til andre plejecentre.
- De eksisterende profilplejecentre kunne således få en funktion som ressourceplejecenter eller en vidensbank, som andre plejecentre kan benytte sig af.
- De nuværende, afprøvede profiler kan udbredes/kopieres til andre plejecentre for at opdyrke et fagligt miljø om profilen på tværs af plejecentre.